

ΣΤΑΥΡΟΣ ΛΥΓΕΡΟΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ
ΚΛΕΠΤΟΚΡΑΤΙΑ
ΣΤΗ
ΧΡΕΟΚΟΠΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

του χρόνου, η στάση εκείνη του προσκόμιζε ολοένα και περισσότερα εκλογικά κέρδη.

Η ανατροπή των σταθερών του βίου

Κάθε κοινωνία μπορεί να αντέξει περικοπές. Στην περίπτωση της Ελλάδας, ωστόσο, δεν πρόκειται για περιορισμό της κατανάλωσης και κάποιων κοινωνικών παροχών. Πρόκειται για αλληπάλληλα κύματα μέτρων, τα οποία ουσιαστικά καταστρέφουν τις θεμελιώδεις σταθερές του βίου εκατομμυρίων Ελλήνων, δηλαδή την απασχόληση, το εισόδημα και τη σύνταξη. Η διαδικασία αυτή άρχισε από το τέλος του 2009 και συνεχίζεται μέχρι τις ημέρες που γράφονται αυτές οι γραμμές (Σεπτέμβριος 2011). Κατά πάσα δε πιθανότητα θα συνεχιστεί, αφού η ύφεση δημιουργεί αποκλίσεις στους δημοσιονομικούς στόχους, οι οποίες με τη σειρά τους προκαλούν τις ασφυκτικές πιέσεις της Τρόικας για περαιτέρω μέτρα. Επειδή, όμως, τα νέα μέτρα βαθαίνουν περαιτέρω την ύφεση, παράγεται φαύλος κύκλος.

Η κοινωνική δυσарέσκεια εντεινόταν και συσσωρευόταν, χωρίς να βρίσκει διέξοδο. Αμέσως μετά την υπογραφή του Μνημονίου πρόβλεπα ότι «η κοινωνική δυναμική θα εξαρτηθεί από το κατά πόσο θα καταστεί δυνατή η επιβίωση κυρίως των μεσοστρωμάτων, δηλαδή από την οξύτητα της οικονομικής κρίσης. Προς το παρόν, έχουμε δει μόνο την κορυφή του παγόβουνου... Όσο θα μικραίνει το ΑΕΠ, τόσο θα πρέπει να λαμβάνονται πρόσθετα μέτρα. Αυτό σημαίνει ότι οι θεμελιώδεις σταθερές του βίου εκατομμυρίων Ελλήνων θα ανατραπούν. Για πρώτη φορά μεταπολεμικά θα απειληθεί μαζικά η επιβίωση της μεσαίας τάξης και κατ' επέκταση η αναπαραγωγή της υφιστάμενης κοινωνικής δο-

μής. Στην καθόλου απίθανη περίπτωση που η κρίση προσλάβει διαστάσεις οικονομικού-κοινωνικού κραχ, τα εισοδήματα των μισθωτών δεν θα επαρκούν για να καλύψουν τις τρέχουσες ανάγκες τους, οι άνεργοι θα πολλαπλασιάζονται και οι μικρομεσαίοι εμποροβιοτέχνες θα χρεοκοπούν μαζικά. Εάν συμβεί αυτό, θα προκύψει πολιτική απονομιμοποίηση της κυβέρνησης, γεγονός που θα φέρει δυναμικά στην επιφάνεια την αμφισβήτηση της ικανότητας του πρωθυπουργού να χειριστεί επιτυχώς την κρίση. Εάν δεν μεσολαβήσει πολιτική λύση, η κοινωνική έκρηξη θα εγγραφεί στην πολιτική ατζέντα με μεγάλα γράμματα» (Καθημερινή, 23-5-2010).

Το γεγονός ότι λόγω του κόμματος του Μνημονίου η κυβέρνηση Παπανδρέου διέθετε πολιτικά όπλα δεν σήμαινε ότι είχε εξασφαλίσει την ολοκλήρωση της θητείας της. Οι δημοσκοπήσεις έδειχναν ότι έχανε συνεχώς έδαφος και ότι η αποσταθεροποίησή της ήταν ζήτημα χρόνου. Το 2010, το πολιτικό κλίμα διαμορφώθηκε από το δίδυμο του φόβου και της ελπίδας. Του φόβου της χρεοκοπίας που τον τροφοδοτούσαν οι απειλές ότι δεν θα υπάρχει χρήμα για πληρωμή μισθών και συντάξεων και ότι η έξοδος από το ευρώ θα καταστεί αναπόφευκτη, με αποτέλεσμα την απαξίωση των κατατεθειμένων στις τράπεζες αποταμιεύσεων. Της ελπίδας πως οι θυσίες θα έπιαναν τόπο και θα οδηγούσαν σε υπέρβαση της κρίσης. Γι' αυτό και συνολικά η κοινωνία επιδείκνυε μεγάλη ανοχή.

Στα τέλη του 2010, όμως, το κλίμα άρχισε να αλλάζει. Ακόμα και πολίτες που είχαν υποστηρίξει το Μνημόνιο, πιστεύοντας ότι θα οδηγούσε στην πολυπόθητη υπέρβαση της κρίσης, υποχρεώθηκαν από τα γεγονότα να αναθεωρήσουν. Η βασική αιτία της σταδιακής μεταστροφής ήταν η διάψευση της ελπίδας. Ο –σύμφωνα με την κυβερ-

νητική ρητορική– μονόδρομος αποδείχθηκε ότι οδηγεί σε αδιέξοδο. Η εφαρμοζόμενη πολιτική βύθιζε την οικονομία σε ανατροφοδοτούμενη ύφεση, που δημιουργούσε ολοένα και περισσότερα οικονομικά ερείπια, χωρίς ταυτοχρόνως να προσεγγίζει τους δημοσιονομικούς στόχους. Όσο, μάλιστα, περνούσε ο χρόνος και καιγόταν το αποθηκευμένο “λίπος” των μικρομεσαίων (μειώνονταν οι οικονομίες τους), τόσο τα οικονομικά ερείπια μεταλλάσσονταν σε κοινωνικά ερείπια.

Όπως σημείωνα το φθινόπωρο του 2010, «*το χαρακτηριστικό της δεύτερης φάσης, στην οποία αρχίζουμε να εισερχόμαστε, είναι η υποκατάσταση του φόβου για το χειρότερο και της ελπίδας για υπέρβαση της κρίσης από την απόγνωση. Όταν στην κοινωνία συγκεντρωθεί η κρίσιμη μάζα απόγνωσης, η απόγνωση θα αρχίσει να μετατρέπεται σε οργή. Στην τρίτη αυτή φάση, μια αφορμή, ένα τυχαίο γεγονός θα είναι ικανό να προκαλέσει κοινωνική ανάφλεξη*» (Κόσμος του Επενδυτή, 11-9-2010). Πράγματι, στα τέλη του 2010 η διόγκωση της ανεργίας και η μαζική καταστροφή μικρομεσαίων επιχειρηματιών και ελεύθερων επαγγελματιών παρήγαγαν με ταχύ ρυθμό απόγνωση. Η απόγνωση έπαψε σύντομα να αποτελεί σποραδικό φαινόμενο και ως εκ τούτου να περιορίζεται στο πλαίσιο της οικογένειας. Όσο συσσωρευόταν και προσλάμβανε διαστάσεις κοινωνικού φαινομένου, τόσο μεταλλάσσόταν σε κοινωνική οργή.

Ακόμα και όσοι είχαν αποδεχθεί το Μνημόνιο ως αναγκαίο κακό, έχαναν την εμπιστοσύνη τους προς την κυβέρνηση Παπανδρέου. Διαπίστωναν ότι δεν είναι ικανή να δώσει λύσεις. Η διαπίστωση αυτή όξυνε το έλλειμμα εμπιστοσύνης, τη στιγμή που η κοινωνία είχε μεγαλύτερη παρά ποτέ ανάγκη να πιστέψει ότι υπάρχει και ικανός καπετάνιος στο τιμόνι και ξεκάθαρη ρότα. Αντ’ αυτού, γινόταν πια ορα-

τό διά γυμνού οφθαλμού ότι η κυβέρνηση δεν διέθετε ούτε επεξεργασμένο ρεαλιστικό σχέδιο ούτε στιβαρή πολιτική διεύθυνση. Η ολόένα και μεγαλύτερη δυσκολία της να κυβερνήσει ήταν αλάνθαστο σημάδι ότι δεν μπορούσε να μακροημερεύσει.

Η απονομιμοποίηση της εξουσίας

Στα τέλη του 2010 και στις αρχές του 2011 ήταν ορατό διά γυμνού οφθαλμού ότι υπό την πίεση των αλληπάλληλων επώδυνων μέτρων και από τη διάψευση της ελπίδας για υπέρβαση της κρίσης η πολιτική εξουσία άρχισε να απονομιμοποιείται πολιτικά. Ήταν η εποχή που η ελληνική κοινωνία, βομβαρδιζόμενη από τους κάθε είδους προπαγανδιστές, παρέπαιε, παλινδρομώντας ανάμεσα στην κατάρτιση, την απόγνωση, την αυτομαστίγωση και την οργή. Απ' όλες αυτές τις αντιφατικές ψυχολογικές τάσεις, αυτή που έτεινε να κυριαρχήσει ήταν η οργή. Ο άγριος ξυλοδαρμός του Κωστή Χατζηδάκη (πρώην υπουργού και νυν βουλευτή της ΝΔ) από το πλήθος στο Σύταγμα κατά τη διάρκεια διαδήλωσης τον Δεκέμβριο 2010 μόνο κεραυνός εν αιθρία δεν ήταν. Το είχαν δείξει τόσο το επεισόδιο εναντίον του Απόστολου Κακλαμάνη (λίγους μήνες πριν, επίσης κατά τη διάρκεια διαδήλωσης) όσο και οι διάσπαρτες δημόσιες αποδοκimasίες πολιτικών.

Κόμματα και ΜΜΕ έσπευσαν να καταδικάσουν την επίθεση με έναν τρόπο που έδειχνε ότι ή δεν είχαν καταλάβει τίποτα ή σαν στρουθοκάμηλοι έβαζαν το κεφάλι στην άμμο. Όπως διαπιστώνεται και από βίντεο που κυκλοφόρησε στο διαδίκτυο αλλά δεν παίχτηκε στα κανάλια, αυτό που συνέβη δεν ήταν μια οργανωμένη επίθεση από συγκροτημένη ομάδα τραμπούκων. Ήταν μια αυθόρμητη εκδήλωση οργής

από ένα πλήθος μεσήλικων, που περισσότερο παρακολουθούσαν παρά συμμετείχαν στη διαδήλωση. Η παρουσία του πρώην υπουργού τούς ερέθισε και εν ριπή οφθαλμού τούς μετέτρεψε σε όχλο. Ουσιαστικά, δεν επιτέθηκαν προσωπικά στον Κωστή Χατζηδάκη, αλλά σε έναν διακεκριμένο εκπρόσωπο της πολιτικής ελίτ, την οποία θεωρούν υπεύθυνη για τη δραματική επιδείνωση ή και καταστροφή της δικής τους ζωής.

Μπορεί ποινικά να είναι επιβεβλημένη η σύλληψη όσων βιαιοπραγύσαν, αλλά από πολιτικής απόψεως δεν προσφέρει τίποτα. Δεν υπάρχει καμία οργάνωση για να εξαρθρωθεί από την αστυνομία, ούτε η τιμωρία από το δικαστήριο θα αποτρέψει μελλοντικές επιθέσεις. Πρόκειται για στοιχειακά κοινωνικά φαινόμενα που έχουν τη δύναμη σχεδόν των φυσικών φαινομένων. Οι πολιτικοί και τα ΜΜΕ, που χρησιμοποίησαν τα πιο σκληρά λόγια για να καταδικάσουν την επίθεση, δεν αναλογίστηκαν για ποιο λόγο πολίτες που πριν από 2-3 χρόνια θα έσπευδαν να χαιρετήσουν (ακόμα και δουλοπρεπώς) έναν ισχυρό πολιτικό έφτασαν τον Δεκέμβριο 2010 στο σημείο να τον λιντσάρουν. Η απάντηση βρίσκεται στο οικονομικοκοινωνικό κραχ που περισσότερο ή λιγότερο βιώνουν τα μικρομεσαία στρώματα. Είναι αυτό το κραχ που μετέτρεψε την προϋπάρχουσα έλλειψη εμπιστοσύνης προς τις πολιτικές ελίτ σε απονομιμοποίηση του πολιτικού συστήματος.

Έχουμε ήδη μιλήσει για τη συσσώρευση κοινωνικής απόγνωσης και τη μετάλλαξη της σε οργή. Το τοπίο γινόταν ολοένα και πιο εύφλεκτο. Το γεγονός ότι για πρώτη φορά μεταπολεμικά γίνεται αδύνατη η αναπαραγωγή της υφιστάμενης κοινωνικής δομής καθιστά σχεδόν αναπόφευκτη την αναγόρευση του πεζοδρομίου σε βασική

παράμετρο των πολιτικών εξελίξεων. Ο λαός δεν είναι αθώος, αλλά τη βασική ευθύνη φέρει η άρχουσα τάξη.

Οι εκδηλώσεις αποδοκιμασίας και ενίοτε προπηλακισμού πολιτικών (κυρίως υπουργών και βουλευτών του ΠΑΣΟΚ) πολλαπλασιάζονταν, παρ' ότι αρχικά τα κυρίαρχα ΜΜΕ απέφευγαν να τις αναφέρουν. Οι ενέργειες αυτές κατά κανόνα πήγαζαν από την άνοδο της θερμοκρασίας στην κοινωνία. Η ερμηνεία αυτή, όμως, δεν βόλευε την κυβέρνηση. Χρειαζόταν έναν υποκινητή. Το πρόβλημα το έλυσε ο Θόδωρος Πάγκαλος, ο οποίος, άλλωστε, είχε και προσωπικό κίνητρο, καθώς είχε από νωρίς γίνει στόχος λόγω των επανειλημμένων προκλητικών δηλώσεών του. Ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης εμφάνιζε συστηματικά τον ΣΥΡΙΖΑ ως οργανωτή και αυτουργό κάθε επίθεσης.

Ο ΣΥΡΙΖΑ είναι κόμμα διαμαρτυρίας. Προσπαθούσε να αναγορευθεί σε εκφραστή του αντιμνημονιακού φάσματος και μέσω της στροφής προς τον πολιτικό ακτιβισμό. Επένδυε πολιτικά στα νεολαιίστικα κινήματα και στις ποικίλες μορφές κοινωνικής διαμαρτυρίας και ανυπακοής. Στο πλαίσιο αυτό επιδείκνυε και μια κατανόηση σε βίαιες εκδηλώσεις εναντίον προσώπων των εξουσιαστικών ελίτ. Μπορεί μέλη του να συμμετείχαν ή και να πρωτοστατούσαν σε εκδηλώσεις αποδοκιμασίας, αλλά ως πολίτες και όχι ως καθοδηγητές. Το κύμα αυτών των κατά βάση φραστικών επιθέσεων ήταν αυθόρμητο και ιδεολογικοπολιτικά αδέσποτο. Σε ένα πολύ μεγάλο ποσοστό, άλλωστε, οι ιδιότυποι αυτοί διαδηλωτές ήταν ψηφοφόροι ή ακόμα και πρώην μέλη του ΠΑΣΟΚ.

Ο Θόδωρος Πάγκαλος χρησιμοποίησε πρώτος όρους όπως «πα-ρακρατικοί» και «αγανακτισμένοι πολίτες» για να χαρακτηρίσει τους

ιδιότυπους αυτούς διαδηλωτές. Ορισμένοι εξ αυτών συμπεριφέρονταν τραμπούκικα, αλλά ήταν διαδηλωτές και όχι παρακρατικοί. Όπως λέει η λέξη, οι παρακρατικοί λειτουργούσαν ως συμπλήρωμα των δυνάμεων ασφαλείας και εναντίον των διαδηλωτών. Το ίδιο και οι “αγανακτισμένοι πολίτες” της μετεμφυλιακής εποχής. Στην περίπτωση μας συνέβαινε το ακριβώς αντίθετο. Στόχος τους ήταν τα πρόσωπα της εξουσίας και όχι οι αντικυβερνητικοί.

Το προφανές δεν εμπόδισε την κυβέρνηση Παπανδρέου να αναγορεύσει σε επίσημη γραμμή τον ισχυρισμό του Θόδωρου Πάγκαλου. Τον επανέλαβαν υπουργοί, ο γραμματέας του ΠΑΣΟΚ και εμμέσως πλην σαφώς ο ίδιος ο πρωθυπουργός. Όπως προαναφέραμε, η βασική αιτία αυτής της τακτικής της κυβέρνησης ήταν ότι χρειαζόταν οπωσδήποτε έναν υποκινητή και ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν το κόμμα που προσφερόταν για να του φορέσουν αυτό το κοστούμι. Παραλλήλως, προσδοκούσαν ότι με τη δαιμονοποίηση του ΣΥΡΙΖΑ θα ανασχέσουν τη ροή πράσινων ψηφοφόρων προς τα αριστερά.

Οι πολιτικές επιπτώσεις της κυβερνητικής τακτικής σ’ αυτό το ζήτημα ήταν αντιφατικές. Από τη μία πλευρά, συνέβαλε στην πολιτική απομόνωση του ΣΥΡΙΖΑ από ένα μετριοπαθές ακροατήριο, το οποίο έτσι κι αλλιώς ήταν επιφυλακτικό έναντι του ΣΥΡΙΖΑ. Από την άλλη, του απέδιδε έναν κεντρικό πολιτικό ρόλο που δεν είχε και ως εκ τούτου έστελνε στην αγκαλιά αυτού του κόμματος αγανακτισμένους ψηφοφόρους. Οι δημοσκοπήσεις έδειχναν ότι ο ισολογισμός ήταν θετικός για το κόμμα του Αλέξη Τσίπρα.

Η θεωρία του μεγάλου υποκινητή δεν πείθει. Ειδικά σε συνθήκες μαζικής αμφισβήτησης και βαθύτατης πολιτικής απονομιμοποίησης της εξουσίας. Η κυβέρνηση Παπανδρέου απέφευγε να απαντήσει στο

κρίσιμο ερώτημα γιατί τόσο πολλοί και τόσο διαφορετικοί πολίτες επιδίδονταν σε πρακτικές αποδοκιμασίας τις οποίες μέχρι πρότινος οι ίδιοι θα καταδίκαζαν. Δεν ήταν, βεβαίως, ούτε μόδα ούτε επιδημία. Ήταν εκδηλώσεις της διάχυτης κοινωνικής οργής. Αυτές οι εκδηλώσεις πολλαπλασιάζονταν, επειδή εκτός από τους στρατευμένους ακτιβιστές συμμετείχαν ενεργά και απλοί πολίτες, που έβλεπαν τις σταθερές του βίου τους ή να καταστρέφονται ή να απειλούνται με καταστροφή.

Η πολιτική απονομιμοποίηση της εξουσίας παρήγαγε και το κίνημα “δεν πληρώνω”, κυρίως στα διόδια και στις αστικές συγκοινωνίες. Η άρνηση πληρωμής δεν αποτελεί, βεβαίως, λύση. Αυτή, όμως, είναι η μία όψη του νομίσματος, η οποία και κατά κανόνα προβάλλεται απ’ όσους ζητούν νόμο και τάξη. Η άλλη όψη συνδέεται με το ερώτημα που θέσαμε παραπάνω για τις εκδηλώσεις αποδοκιμασίας: Γιατί τόσοι πολλοί και τόσο διαφορετικοί πολίτες επιδίδονταν σε μια πρακτική την οποία μέχρι πρότινος οι ίδιοι θεωρούσαν λούμπεν; Δεν ήταν μόνο εκδηλώσεις τζαμπατζιδισμού και παραβατικότητας. Ήταν και η έμπρακτη αντίδραση για την επιβολή σε συνθήκες συρρίκνωσης των εισοδημάτων αυθαίρετων και άδικων μέτρων, όπως καταβολή υψηλών διοδίων για δρόμους που δεν είχαν κατασκευαστεί και τεράστιες αυξήσεις στα εισιτήρια των αστικών συγκοινωνιών.

Αυθαίρετα και άδικα μέτρα είχαν και στο παρελθόν επιβληθεί, χωρίς να προκληθεί κύμα κοινωνικής ανυπακοής. Η ειδοποιός διαφορά σε σύγκριση με το παρελθόν ήταν ότι στις αρχές του 2011 επηρέαζε αποφασιστικά τη στάση των πολιτών αφενός η οξύτατη οικονομική κρίση και αφετέρου η κλιμακούμενη απονομιμοποίηση της εξουσίας. Η ανώμαλη προσγγείωση από τις παλαιότερες ρητορείες

περί ισχυρής οικονομίας στην πραγματικότητα του κραχ προκάλεσε κρίση νομιμοποίησης της πολιτικής εξουσίας. Ολοένα και περισσότεροι πολίτες θεωρούσαν πως το υφιστάμενο πολιτικό σύστημα δεν δρα για το συμφέρον της κοινωνίας.

Όσο το κίνημα “δεν πληρώνω” φούντωνε, τόσο πλήθαιναν οι καθεστωτικές προτροπές για ποινικοποίηση και κατασταλτικά μέτρα. Είναι αλήθεια ότι το κίνημα “δεν πληρώνω” οδηγεί σε αδιέξοδο. Από την άλλη πλευρά, όταν οι νόμιμες διαμαρτυρίες δεν αποδίδουν και όταν οι κυβερνώντες συμπεριφέρονται κατ’ εξακολούθηση αναξίοπιστα, οι πολίτες εξωθούνται να διεκδικήσουν το δίκιο τους με ανορθόδοξους τρόπους.

Η δημόσια περιουσία στο σφυρί

Η απονομιμοποίηση της εξουσίας και τα πρώτα κρούσματα πολιτικής ανυπακοής και βίαιης αντίδρασης που αυτή γέννησε δεν επηρέασαν τη γραμμή πλεύσης της Τρόικας και των κυβερνώντων. Έχοντας στην πραγματικότητα παραχωρήσει στους δανειστές την αρμοδιότητα χάραξης πολιτικής, το μόνο που κάνει η κυβέρνηση Παπανδρέου είναι να σερβίρει με δισταγμούς και καθυστερήσεις τις πολιτικές που της υπαγορεύουν. Ακόμα και ο τρόπος με τον οποίο χειρίζεται την κοινή γνώμη είναι εισαγόμενος. Το επεισόδιο με την ανακοίνωση από την Τρόικα ότι θα εκποιηθεί δημόσια περιουσία συνολικού ύψους 50 δις ευρώ τον Φεβρουάριο 2011 έδειξε ότι οι κυβερνώντες έφτασαν στο σημείο να παραχωρήσουν και το σερβίρισμα στην Τρόικα!

Υπενθυμίζουμε ότι με ύφος ανθυπάτων οι εκπρόσωποι των δανειστών είχαν ανακοινώσει σε συνέντευξη Τύπου το χρονοδιάγραμμα

Η κρίση χρέους σηματοδοτεί την κατάρρευση ενός μοντέλου πλασματικής ανάπτυξης, το οποίο, όπως εξελίχθηκε, είχε ως χαρακτηριστικά του την κλεптоκρατία, τη σπατάλη, τον ανορθολογισμό, τον παρασιτισμό, την αυθαιρεσία και την ατιμωρησία. Μαζί μ' αυτό το μοντέλο καταρρέει και το ανομολόγητο κοινωνικό συμβόλαιο ανάμεσα στην άρχουσα τάξη και στα μικρομεσαία στρώματα, το οποίο αποτέλεσε το υπόβαθρο αυτού του μοντέλου.

Εκτός από την ιθαγενή πτυχή της κρίσης, όμως, υπάρχει και η ευρωπαϊκή.

Η Ελλάδα δεν είναι το μαύρο πρόβατο της Ευρωζώνης, όπως ισχυριζόταν το ευρωπαϊκό ιερατείο. Είναι ο πιο αδύναμος κρίκος μιας όχι και τόσο στέρας αλυσίδας. Το ευρώ απειλείται από τη συστημική κρίση του.

Η Ελλάδα έχει σήμερα μετατραπεί σε πειραματόζωο. Είναι η πρώτη χώρα-μέλος της ΕΕ όπου εφαρμόζεται η θεραπεία-σοκ και επιχειρείται η αποδόμηση του ευρωπαϊκού κοινωνικού κεκτημένου. Από την έκβαση του πειράματος θα κριθεί το μέλλον όχι μόνο των κοινωνιών της ευρωπαϊκής περιφέρειας, αλλά και των κοινωνιών του ευρωπαϊκού πυρήνα.

Το βιβλίο έχει αρθρωθεί στα εξής επτά μέρη:

Ο κύκλος της μεταπολίτευσης

Η βαριά σκιά της κλεптоκρατίας

Το ανομολόγητο κοινωνικό συμβόλαιο

Ο πρόδρομος Δεκέμβρης

Το πορτρέτο του καπετάνιου

Το μετέωρο βήμα της Ευρώπης

Μνημόνιο και χρεοκοπία

Σ' αυτά, μεταξύ άλλων, ο συγγραφέας ανιχνεύει τις ρίζες της κρίσης, αναλύει τα χαρακτηριστικά και τις πτυχές της, απαντά σε καίρια ερωτήματα (π.χ. εάν υπήρχε άλλος δρόμος το 2009), αποδομεί το δίλημμα "Μνημόνιο ή χρεοκοπία", αξιολογεί με αριθμούς τη θεραπεία-σοκ, δίνει απαντήσεις για το "κούρεμα" του χρέους και εκτιμά τις επιπτώσεις από την απονομιμοποίηση της εξουσίας. Τέλος, διερευνά τα σενάρια για τη συντεταγμένη ή ανεξέλεγκτη χρεοκοπία, για την παραμονή ή έξοδο της Ελλάδας από την Ευρωζώνη.

ISBN 978-960-16-4377-9

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ**
www.patakis.gr

Βοηθ. κωδ. μνη/σнс 8377

Ο **ΣΤΑΥΡΟΣ ΛΥΓΕΡΟΣ** γεννήθηκε στην Αθήνα το 1953. Πτυχίο Μαθηματικών από το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Μεταπτυχιακές σπουδές Διεθνών Σχέσεων και Διεθνούς Οικονομίας στην École des Hautes Études (Παρίσι). Μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής στην εξέγερση του Πολυτεχνείου τον Νοέμβριο 1973.

Συνιδρυτής και μέλος της συντακτικής ομάδας του περιοδικού *Τετράδια πολιτικού διαλόγου, έρευνας και κριτικής* (κυκλοφορεί από το 1980).

Συγγραφέας των βιβλίων *Φοιτητικό κίνημα και ταξική πάλη στην Ελλάδα* (1977, 2 τόμοι, εκδόσεις Στοχαστής), *ΠΑΣΟΚ, το σύνδρομο του μεγάλου ασθενούς* (1990, εκδόσεις Στοχαστής), *Σκόπια, το αγκάθι της Βαλκανικής* (1992, εκδόσεις Λιβάνη), *Άνεμοι πολέμου στα Βαλκάνια* (1992, εκδόσεις Λιβάνη), *Κύπρος: στα όρια του αφανισμού* (1993, εκδόσεις Λιβάνη), *Το παιχνίδι της εξουσίας* (1996, εκδόσεις Λιβάνη), *Εν ονόματι της Μακεδονίας: ο διπλωματικός πόλεμος για το όνομα* (2008, εκδόσεις Λιβάνη) και *Σταυροφόροι χωρίς σταυρό: ισλαμική τρομοκρατία, ΗΠΑ και νεοοθωμανισμός* (2010, εκδόσεις Λιβάνη).

Έχει συμμετάσχει στη συγγραφή αρκετών συλλογικών τόμων και έχει γράψει πολλές μελέτες για τις διεθνείς σχέσεις, καθώς και για θέματα ελληνικής εξωτερικής και εσωτερικής πολιτικής.

Έχει εργαστεί σε εφημερίδες, περιοδικά και ραδιοφωνικούς σταθμούς. Σήμερα, εργάζεται στην εφημερίδα *Καθημερινή* και συνεργάζεται με την εφημερίδα *Κόσμος του Επενδυτή* και με το περιοδικό *Επίκαιρα*.